

megfogalmazható volt). Ennél is hangsúlyosabbnak érzem azonban azt, hogy itt a táblaképnek mint műformának az újraépítéséről, illetve az absztrakt festészet eljárásainak és hagyományainak *remixeléséről* van szó. Az absztrakt képépítés napjainkban lehetséges útjainak feltárásáról, ami Bernáthot számos kortársához köti. Az egymással érintkező színsíkok pszeudo-kollázsokhoz és pszeudo-nyomatokhoz hasonlatos mintázatait megalkotó Szinyova Gergőhöz, az iparilag előállított, szabványosított polcrendszerrel kombinált polikróm-monokróm színterületekből építkező Kristóf Gáborhoz vagy a különböző módszerekkel megmunkált képtáblákból átmeneti képeket (*Temporary Images*) megalkotó Nemes Mártonhoz, de utalhatunk előzményként a monokróm felületek és a képszelek poézisét tematizáló Erdélyi Gábor művészetére is. Absztrakt kortársaitól leginkább talán az organikus világhoz fűződő szoros viszonya választja el Bernáthot, aki nem tagadja meg, mégis átalakítja-újragondolja a (soft edge-dzsé írt) hard edge ipari látványvilágát.

„Akár egy halom hasított fa, / hever egymáson a világ” – idézem József Attila az évek során közhellyé koptatott sorait,⁷ rádöbbenve, hogy Bernáth művésze lényegében az egymáson heverő hasított fák látványából indul ki, és emeli azt egy másik dimenzióba. A gondolat megint csak fennkölt dolgok megfogalmazására készlet, de a kiállítás és a legújabb műcsoport címe óvatosságra int. Hiszen Bernáth nem József Attila klasszikus versét, hanem inkább JOHN DENVER country zenész 1971-es dalszövegét idézi, amikor kiállításának a *Mountain Mama* címet adja.⁸ A cím az „anyahegyhez” tapadó mitikus-archaikus képzetekre utal, ám a popkultúra szűrőjén keresztül. A popkulturális referenciákban rejlő játékoság éppúgy fontos aspektusa Bernáth új műveinek, mint a felidézett referenciák és kérdések súlyossága. A táj és a színmező-festészet fenséges vonásai a szó szoros értelmében is új fénytörésbe kerülnek, és talán nem is szükséges komplex művészettörténeti és képelméleti eszme-futtatás a művek befogadásához. Elegendő elképzelnünk, mit láthatott Petrarca a Mont Ventoux csúcsán állva, és mit láthat nap, mint nap Bernáth Dániel a Mátrában, miközben a *Country Roads* című dal refrénjét dúdolja. Úgy sejtem, Bernáth új művei ennek az alapélménynek adnak absztrakt tisztaságú formát, miközben újra és újra megfogalmazzák a kérdést: miként lehet (tábla)képet alkotni a világról a 21. században.

A szöveg írásának idején a szerző Kállai Ernő művészettörténeti és műkritikai ösztöndíjban részesült.

⁷ József Attila: *Eszmélet* (1934), ld. <https://mek.oszk.hu/11800/11864/html/1934.html>
⁸ John Denver: *Take Me Home, Country Roads*, ld. <https://www.youtube.com/watch?v=0TeUdJky9rY> (utolsó hozzáférés: 2019. október 10.)

Benáth Dániel
Mountain Mama, 2019, Négyszoba Galéria, Budapest (részlet a kiállításból)



VETŐ ORSOLYA LIA

Torture Garden / Kínok kertje

Cservenka Edit, Vető Orsolya Lia és Zuzana Zurbolová kiállítása

EEO, Spišský Hrhov, Szlovákia
 2019. október 29 – november 30.

A *Torture Garden* című kiállítás radikális állásfoglalás a festészet taktilis, testi érzetekhez erősen kötődő aspektusa mellett, az organikus absztrakciót meghatározó diskurzus vizuális összefüggésrendszerén belül. Emellett egy olyan művészeti párbeszédhez kapcsolódik, amely a festészet kortárs lehetőségeit szélsőségesen szubjektív magánmitológiákban keresi, nem pedig normalizált vagy racionalizálható szimbólumrendszerekben. A test primátusát hangsúlyozó és saját anyagiságukat felfedő képek zsigeri szinten lépnek működésbe. Minden egyes gesztus emlékeztető jelként

Vető Orsolya Lia
HELIOPURPUR-SOROZAT (9PDM), 2019, olaj, akril, vászon, 60 x 80 cm



funkcionál: egy verbalitás előtti, artikulálatlan történetet idéz fel, mely valahol mélyen az erekben, a húspan, a csontokban tekeregve kerüli el a definiálhatóságot. Az elme, a lélek és a test közös feketedobozát lehetetlen feltárni. A valódi jelentés mindig az érzékiség súlyos tömegébe szökik vissza. Ez az a szféra, ahol megfogalmazódik az álmok és fantáziák felidézése során folyton elillanó lényeg, amiben megtestesülni látszik a kínzás során késekkel megközelíthetetlen identitás. Ezek a festészetként szcenírozott mesék belépési pontokat biztosítanak a nézőnek, de kivezető utakat már nem ajánlanak fel. A szemlélő – veszélyeztetve saját integritását – széthulló narratívák labirintusában bolyongva követi a felkínálkozó nyomokat és töredékeket a kollektív emlékezet territóriumára felé.

A figuralitás, a testszerűség csak utalás szintjén, olykor rejtetten, mint a nyomhagyás elkerülhetetlen következménye jelentkezik a vásznan. A nagyléptékű munkák a nézőt az adott képi tér kellős közepébe pozicionálják, a festményt a tudat átmeneti kontextusaként feltételezve. Ebben az új viszonyrendszerben a befogadó önnön testének örökös megpróbáltatásai helyett a festék flórájának szenvedéstörténetét kezdi el figyelni, a saját természetéből kivezetett, átlényegült matériát. Az anyag formálódását a festés folyamatába süllyedő,



Zuzana Zurbolová
Szeret, nem szeret, 2018–19, akril, spray,
vásznon, 190 x 230 cm



Cserevka Edit
The Pieces Broke And
The People Wanted
More, 2019, akril,
vásznon, 180 x 150 cm

tudattalan belső késztetéseinek engedő és a művét magabiztosan kontroll alatt tartó alkotó kettőssége határozza meg. Növekedés versus szabályozottság. A kertész is így jár el: a természetesen kibontakozó, burjánzó életformákat strukturálja, saját koncepciói szerint visszametszi, hierarchiát alakít ki - vagyis komponál. Az alkotófolyamat során az akarat metszőollója a szerves anyagok asszociációját keltő festékbe vág. A festő narratívát kényszerít az anyagra. A kép elkészülésének szűk időbelisége, alakulásának krónikája kerül rögzítésre. Amit látunk, az a felülírt kontinuitás és az egymást fékező közlések egy körülhatárolt terepen. A festmény és a gondozott kert analógiáját elfogadva érhetővé válik a kiállítás címválasztása is, mely egyben utalás Octave Mirbeau *Kínok kertje* című regényére. A kiállítók felfogásában ugyanis az alkotó által teremtett mű - az ápolt kerthez hasonlóan - egyfajta mindenki által megtapasztalható, végtelen vitalitás emberi léptékű darabkája. A kérdés, hogy milyen egyetemes igazságok kényszeríthetők ki az anyagot ért mikrotraumák által, melyeket épp a művész óvó gesztusai gerjesztettek.

BEZSENYI BALÁZS

„Ha nem találkozunk többé
ebben az életben, érezni
akarom a hiányodat.”*

Hűlt hely – Forenzikus esztétika
Barakonyi Szabolcs kiállítása

B24 Galéria, Debrecen

2019. október 29 – november 30.**

Deák Erika Galéria, Budapest

2019. november 5 – november 30.***

„Hazugság minden. Minden, amit látunk és hallunk. Ránk zúdítják a hazugságot. Csak jönnek sorba, egyik a másik után. Dobozba zártak. Mozgó dobozba. Vagy meghalsz, vagy velük hazudsz. Az ember csak egy dolgot tehet. Keres valamit, ami az övé, és épít magának egy szigetet. Ha nem találkozunk többé ebben az életben, érezni akarom a hiányodat. Elég egyetlen pillantásod és tiéd az életem.” TERRENCE MALICK *Az örület határán* (1998) című filmjében Welsh százados fogalmaz ekként egy olyan könyvből¹ készült történetben, amelynek szerzője JAMES JONES, már 1953-ban, egy másik sikerfilm, a *Most és mindörökké* könyvelőművének² írójaként hírnevéssé vált.

Ezen a *Hűlt helyen* vajon hogyan kerülhető el, hogy hazugság legyen minden? Adott az, amit egy művész lát és hall, akire a világ rázúdítja a hazugságait: csak jön egyik a másik után, miközben a jelen kiállítás befogadója - egy dobozba zárva - szembesül azzal, hiába a halál, vagy éppen az esetleges életben maradás, mindezekről függetlenül csak egyet tehet itt a kiállítótérben, hogy keres valamit és épít magának egy szigetet...

Tehát itt vagyunk ebben a térben, ahol régebben, amikor esetleg valódi bűnügyi helyszín lett volna, összeálltunk volna mint a lovak hidegben. Ma késő délután, itt bizony önhatalmú erővel bíró művészek állnak szemben a kirendelő határozattal elbarikádózott rendőrökkel: a bátortalan érdeklődők most együtt töltik be ezt a városi teret, az azt társadalmi

¹ JAMES JONES: *The Thin Red Line*, Charles Scribner's Sons, 1962

² JAMES JONES: *From Here to Eternity*, Charles Scribner's Sons, 1951

* A B24 Galéria kiállításának megnyitóján elhangzott szöveg szerkesztett változata.

** <http://deakerikagaléria.hu/index.php/kiallitasok/kiallitas-2019/item/143>

*** <http://www.b24galéria.hu/>

élettel megtölteni képes személyiségekkel! Nincsenek itt viták vagy küzdelmek és magukban hordott feszültségek sem: pusztán csak fegyverbarátságok. Másnak nincs is értelme...

Ennek a városnak a szülőttei nálamnál, egy bács-kiskuni származású, elfajzott fővárosi gyereknel jobban tudják, hogy mit jelent a levágott tarlón, egy fiatal fiú csípőre tett karja, amivel a horizontot próbálja befogni az égen köröző varjakkal együtt, miközben éppen a néző szeme láttára válik egyértelművé, hogy a kaszálás és a bálázás nélkül éppen az marad a madarak önhatalmú szabadságának terepe, amit egy szépen felsrófolt nádban el lehet rejtetni!

A *Debrecen* című képen befoghatatlan az a horizont, aminek megtekintése során csípőre tette a kezét 1988-ban az a fiú, akit SZILÁGYI LENKE bekomponált, viszont az itt, a kiállítótérben látható kukoricás áthatolhatatlan jellegét BARAKONYI SZABOLCS éppen azzal satírozza alá, hogy a rendőr kollégák a kék betűs POLICE fogalommal ellátott fehér szalagot a művész által belátható képmezőben tudták vagy éppen akarták elhelyezni. A végtelenné duzzasztott